

Helpdesk
Wind op land

Kennisessie 20 maart 2025

Spelregels

Groot aantal deelnemers -> Microfoons uitgeschakeld

Opname, dus camera aan betekent mogelijk in beeld

Stel vragen via de chat!

Alleen vragen gericht aan spreker, geen discussie in chat

'Like' of geef een duimpje als je dezelfde vraag hebt

Vraag niet beantwoord? -> Stel deze achteraf via de Helpdesk!

Programma 20 maart 2025

- 09:00 Welkom en introductie – Mieke van de Veerdonk (projectleider Helpdesk Wind op Land)
- 09:15 Bevoegd gezag bij windprojecten en de Energiewet – Judith Brouwer (NP RES)
- 10:30 (uiterlijk) Afsluiting

Helpdesk Wind op Land

- Samenwerkingsverband tussen Rijk, IPO, VNG & NP RES
- Ondersteuning (decentrale overheden) door middel van website, kennisdeling, expertise & sprekers
- Meer informatie:
www.helpdeskwindopland.nl

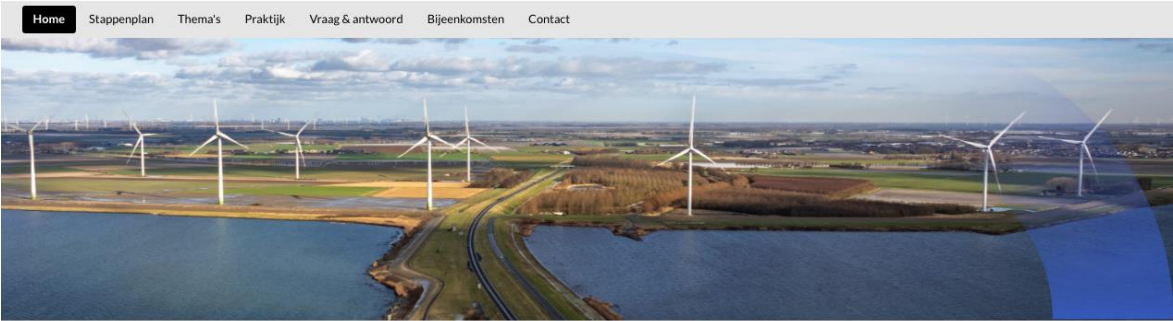
Nationaal Programma
RES Regionale
Energie
Strategie

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Ministerie van Klimaat en
Groene Groei

🔔 Volgen 4 volgers 📄 ⚙️

Helpdesk Wind op Land

Werk je vanuit een gemeente of andere decentrale overheid aan windenergie op land en heb je ondersteuning nodig? Op deze website vind je alle informatie die je nodig hebt in de verschillende fasen van windprojecten. Of je nu op zoek bent naar uitleg over waarom wind op land nodig is, informatie zoekt over gezondheidseffecten of hulp nodig hebt om participatie met de omgeving op te zetten: je vindt het hier. Net als praktijkverhalen en een agenda met kennissessies.

Deze website is een samenwerking tussen ministeries, RVO, NP RES, IPO, VNG, Unie van Waterschappen en Netbeheer NL. We linken daarom op veel plekken direct door naar informatie op de websites van deze en andere partners.

Update 3 juni 2024

De helpdesk is uitgebreid en heeft een nieuwe uitstraling gekregen. Er zijn nog een paar onderdelen die we nog uitwerken en later toevoegen.

Waarom wind op land

Op deze pagina vind je alles wat je nodig hebt om uit te kunnen leggen waarom wind op land nodig is. Zoals informatie over beleid, het narratief wind op land en een infographic met facts & figures. Je kunt dit gebruiken om vragen van omwonenden en andere betrokkenen te beantwoorden.

[Lees verder](#)

Bekijk het stappenplan

Bij een windproject komt veel kijken en de doorlooptijd is al snel 8 tot 10 jaar. Een overzicht van alles waar je in dit proces mee te maken krijgt, biedt houvast. In het stappenplan lees je per fase wat je als gemeente (of provincie) moet doen en wat de initiatiefnemer moet regelen.

[Lees verder](#)

[Home](#) > [Thema's](#)

🔔 Volgen 0 volgers 📄 ⚙️

Thema's

Alle onderwerpen die relevant zijn bij de ontwikkeling van een windproject, hebben we zo goed mogelijk onderverdeeld in een aantal thema's. Op deze pagina vind je het volledige overzicht en kun je doorklikken naar meer informatie. Mis je een onderwerp? Laat het ons weten via het contactformulier.

[+ Bijdrage toevoegen](#)

Milieunormering windturbines

Milieunormen gaan onder meer over de maximale hoeveelheid geluid of slagschaduw. Ze zijn bedoeld om de omgeving te beschermen. Nieuwe landelijke normen zijn in de maak. Gemeenten en provincies kunnen hun eigen normen stellen. Daarvan delen we een aantal voorbeelden.

[✓ Lees meer over dit thema](#)

Gezondheid (inclusief geluid)

Als er plannen worden gemaakt voor het plaatsen van windturbines zijn omwonenden vaak bezorgd over mogelijke gevolgen voor hun gezondheid. We delen wat we weten over de effecten van geluid en vrijkomende deeltjes. We leggen ook uit welke positieve effecten windenergie heeft op gezondheid.

[✓ Meer over dit thema](#)

Zicht- en lichthinder (inclusief slagschaduw)

Windturbines produceren een groot deel van de hernieuwbare energie in Nederland. Maar ze kunnen ook zorgen voor zicht- en lichthinder in de omgeving. Het gaat dan om visuele effecten als slagschaduw, lichtschittering, (knipperende) obstakelverlichting en verandering van het uitzicht van landschap.

[✓ Meer over dit thema](#)

Externe veiligheid

De energietransitie gaat ons land duurzamer maken, maar brengt ook nieuwe veiligheidsrisico's met zich mee. De kans dat er iets gebeurt in de omgeving van een windturbine is erg klein. Windturbines moeten namelijk aan strenge veiligheidseisen voldoen.

Cultureel erfgoed en cultuurlandschappen

Ons landschap is voortdurend in verandering. De energietransitie wordt nu steeds zichtbaarder. Dat vraagt om het vinden van de juiste balans tussen het maatschappelijk belang van cultureel erfgoed

energie en de mogelijkheden voor duurzame energie

Natuur en biodiversiteit

Windenergie op land is nodig voor de overstap naar duurzame energie, maar kan ongewenste effecten hebben op natuurwaarden en biodiversiteit. Daarom is het belangrijk om bij projecten oog te hebben voor de natuur en daar goede afspraken over te maken.

Nationaal Programma RES Regionale Energie Strategie

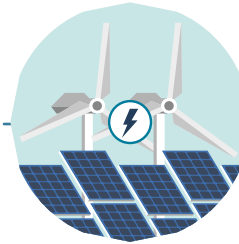
Bevoegd gezag: windturbineprojecten

Judith Brouwer
20 maart 2025

Programma

- Wie is bevoegd gezag?
- Relevante kerninstrumenten:
 - Beleid
 - Uitvoering
- Sturen op:
 - (nieuwe) Windnormen
 - Lokaal eigendom

Wie is bevoegd gezag?

Omgevingswet: bevoegdheidsverdeling

Artikel 2.3. (algemene criteria verdeling van taken en bevoegdheden)

- 1 De uitoefening van de taken en bevoegdheden op grond van deze wet wordt overgelaten aan de bestuursorganen van een gemeente, tenzij daarover andere regels zijn gesteld.
- 2 Een bestuursorgaan van een provincie oefent een taak of bevoegdheid, als dat bij de regeling daarvan is bepaald, alleen uit als dat nodig is:
 - a. met het oog op een provinciaal belang en dat belang niet op een doelmatige en doeltreffende wijze door het gemeentebestuur kan worden behartigd,

**Subsidiariteits
beginsel**

Energierecht: bevoegd gezag

- **Artikel 9c, eerste lid, Elektriciteitswet**

1. Voor het volgende werk van **provinciaal belang** stellen gedeputeerde staten in ieder geval een **projectbesluit** als bedoeld in [afdeling 5.2 van de Omgevingswet](#) vast: de aanleg of uitbreiding van een productie-installatie voor opwekking van duurzame elektriciteit met behulp van windenergie met een **capaciteit van ten minste 5 MW maar minder dan 100 MW**, met inbegrip van de aansluiting van die installatie op een net.

- **Artikel 6.2, eerste lid, Energiewet**

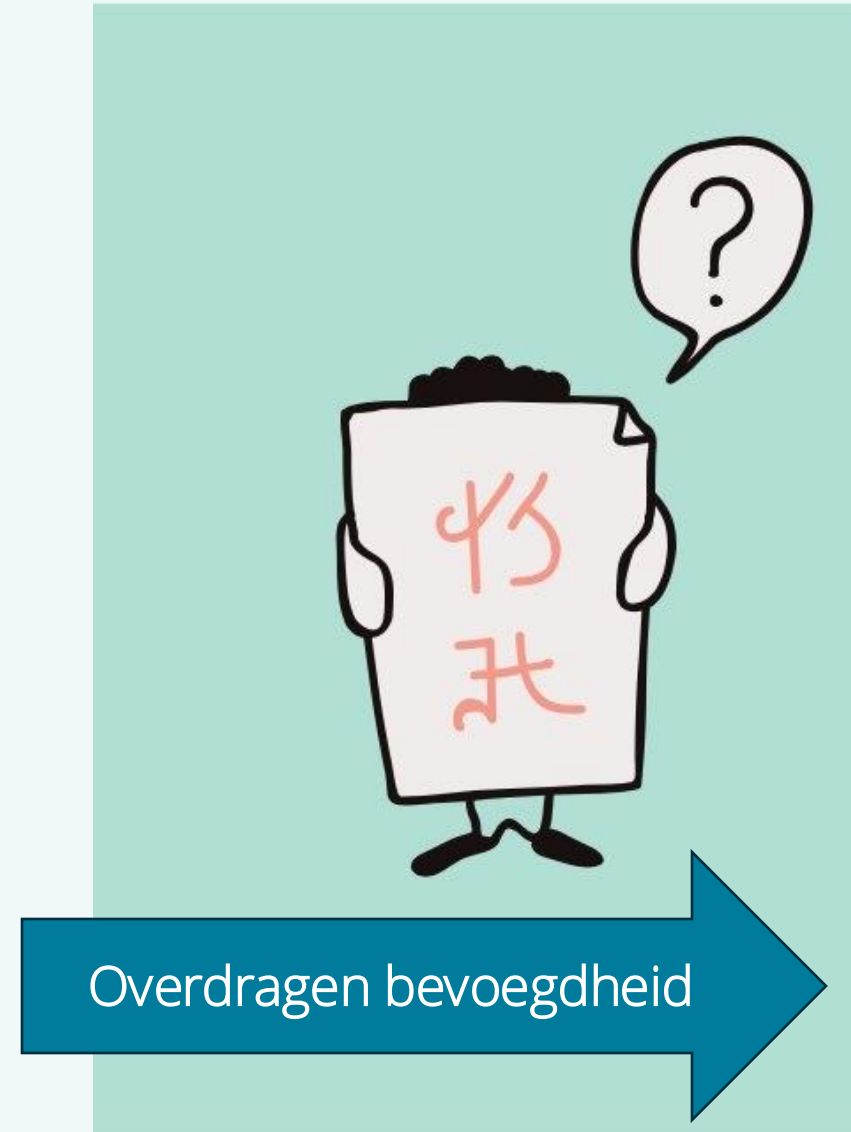
1. Werken met een **provinciaal belang** waarvoor gedeputeerde staten in ieder geval een **projectbesluit** als bedoeld in afdeling 5.2 van de Omgevingswet vaststellen, zijn de volgende projecten: a. de aanleg of uitbreiding van een windpark met een **capaciteit van ten minste 15 MW maar minder dan 100 MW**, met inbegrip van de aansluiting van dat windpark op een systeem.

Verskil:
Van 5 MW naar 15 MW

Wie is bevoegd gezag?

Tussenconclusie:

- **Boven de 15 MW:**
 - Provincie neemt een projectbesluit.
- **Onder de 15 MW:**
 - Gemeente aan zet.
 - Tenzij, provincie motiveert dat er sprake is van:
 - Provinciaal belang; en
 - Dat belang **kan** niet op een doelmatige en doeltreffende manier worden behartigd door het gemeentebestuur.

Overdracht bevoegd gezag: provincie naar gemeente

- **Wettelijke grondslag:** Artikel 9c, vierde lid, Elektriciteitswet / Artikel 6.2, tweede lid, Energiewet;
- **Voorwaarden:**
 - Besluit gedeputeerde staten;
 - Een gemeente kan het project **versnellen** of er zijn andere aanmerkelijke **voordelen**;
 - Instemmingsbesluit van het college van B&W.

Waarom wel bevoegd gezag opnemen als gemeente bij overdracht van provincie?

- Zelf de controle hebben op:
 - het proces;
 - de participatie; en
 - de besluitvorming.
- Eigen beleid maken en toepassen:
 - binnen de kaders van de provincie en het rijk.

Overdracht van bevoegdheid: gemeente naar provincie

- Gemeente kan bevoegdheid overdragen op grond van artikel 5.16 van de Omgevingswet.
- **Voorwaarde:**
 - Instemming nieuw bevoegd gezag.
- Delegatiebesluit.
- Mag op verzoek.

Waarom niet bevoegd gezag opnemen als gemeente?

Het vergt tijd, kennis en inspanning.

Niet eindverantwoordelijk op de participatie / geen eerste aanspreekpunt.

Niet eindverantwoordelijk voor het besluit en evt. beroepszaken.

Overgangsrecht

Er is **geen** overgangsrecht opgenomen in de Energiewet m.b.t. artikel 6.2.

Jurisprudentie:

- Wetsbepaling bij het ontbreken van overgangsrecht onmiddellijke werking heeft (AbRvS 15 juni 2022, ECLI:NL:RVS:2022:1699).
- Bij het nemen van een besluit op een aanvraag in beginsel het recht moet worden toegepast zoals dat geldt op het moment van het nemen van het besluit (AbRvS 27 december 2023, ECLI:NL:RVS:2023:4853, r.o. 4.1).

Wat betekent dit voor lopende procedures tussen de 5 MW en 15 MW?

- Provincie moet:
 - Motiveren dat voldaan wordt aan het subsidiariteitsbeginsel (artikel 2.3 Omgevingswet); OF
 - Gemeente neemt het besluit om een omgevingsvergunning te verlenen *of* het omgevingsplan te wijzigen.

Wat betekent dit voor toezicht en handhaving?

- Bevoegd gezag toezicht en handhaving verschuift mee naar de gemeente voor projecten onder de 15 MW
- Provincie blijft verantwoordelijk voor de oude gevallen die de provincie heeft vergund.

Samenvatting:

De provincie moet aan het subsidiariteitsbeginsel uit artikel 2.3 van de Omgevingswet voldoen.

Voor windturbineprojecten van meer dan 15 MW is in de Energiewet bepaald dat er sprake is van een provinciaal belang en dat de provincie een projectbesluit neemt (artikel 6.2 Energiewet).

- de provincie kan deze bevoegdheid op grond van de Energiewet overdragen (artikel 6.2, tweede lid, Energiewet)
- de bevoegdheidsoverdracht vergt een besluit van de gedeputeerde staten en een instemmingsbesluit van het college van B&W.

Voor windturbineprojecten onder de 15 MW ligt de bevoegdheid primair bij de gemeente, tenzij de provincie kan motiveren dat er sprake van is: (artikel 2.3, tweede lid, Omgevingswet)

- een provinciaal belang; en
- de gemeente dit belang niet op een doelmatige en doeltreffende wijze kan behartigen.

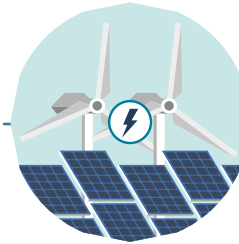
In het geval dat de provincie dit niet kan motiveren, heeft de gemeente de bevoegdheid om een omgevingsvergunning te verlenen of een omgevingsplanwijziging vast te stellen.

- de gemeente kan deze bevoegdheid overdragen aan de provincie op grond van artikel 5.16, eerste lid, Omgevingswet.
- De bevoegdheidsoverdracht vergt instemming van de provincie.

Hoe werkt het met bundelen of opsplitsen?

- Initiatiefnemer bepaalt over de volgorde van de aanvraag van vergunning
- Waarom bundelen?
 - Integrale afweging.
 - Functionele samenhang.
- Let op:
 - Geen salamitactiek toepassen om bijvoorbeeld een m.e.r. (beoordelings)plicht te ontlopen.
- Coördinatieregeling?

Instrumenten: beleid

1 Omgevingsvisie

Strategische en integrale langetermijnvisie op de fysieke leefomgeving. Verplicht voor Rijk, provincie en gemeente.

2 Programma's

Programma's maken de doelen van de omgevingsvisie concreet. Indien nodig met een programmatische aanpak.

3 Decentrale regels

Elk bestuursorgaan heeft een gebiedsdekkende regeling met alle regels voor de fysieke leefomgeving.

4 Algemene rijksregels

Algemene rijksregels voor activiteiten beschermen de leefomgeving. Initiatiefnemers weten hierdoor vooraf wat de mogelijkheden zijn en hoeven geen vergunning aan te vragen.

5 Omgevingsvergunning

Een omgevingsvergunning is alleen nodig als de algemene rijksregels niet volstaan. Deze kan worden aangevraagd bij één loket.

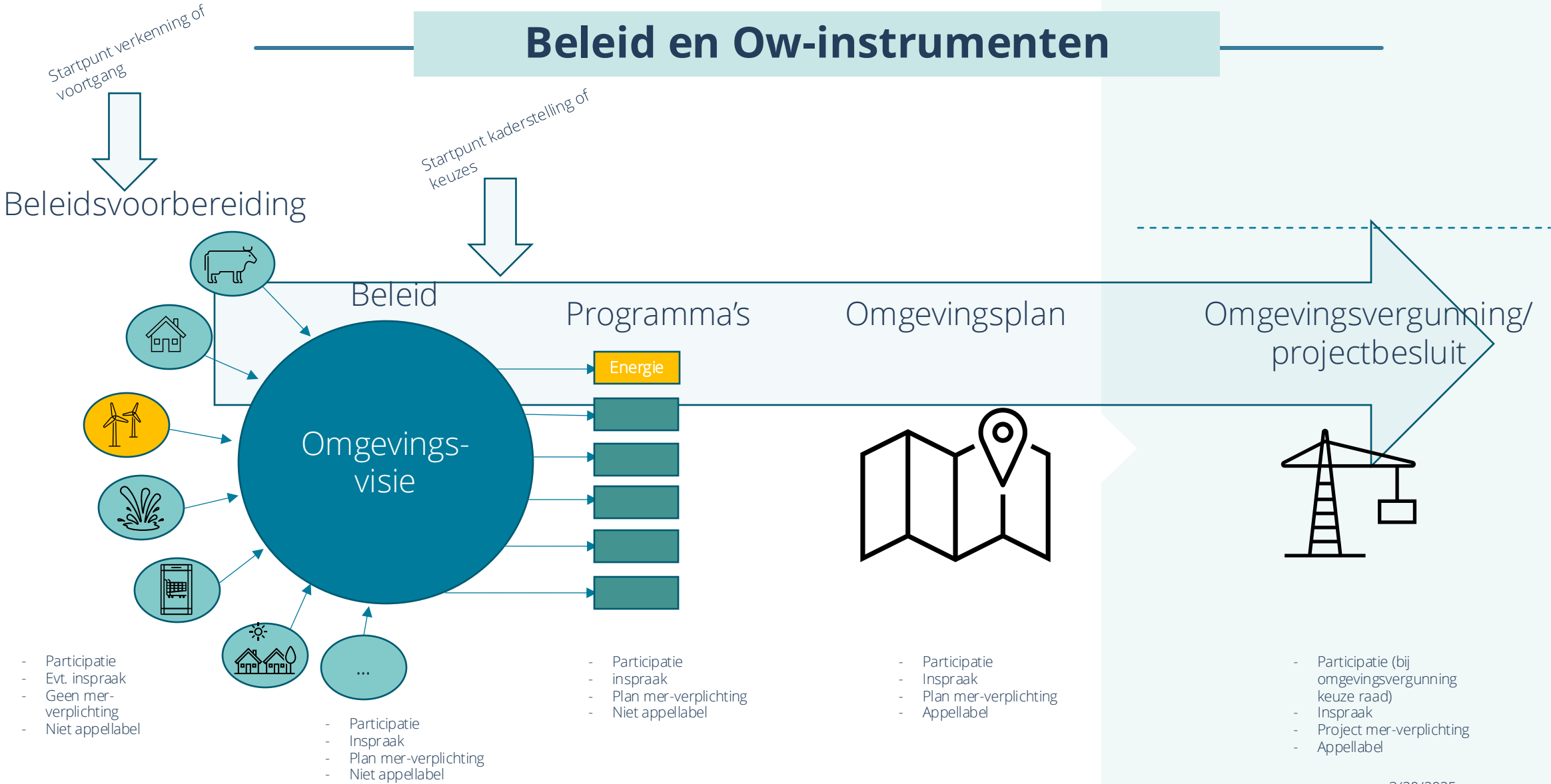

6 Projectbesluit

Een projectbesluit is nodig voor ingrijpende en ingewikkelde projecten waarbij een publiek belang speelt.

Beleed en Ow-instrumenten

Wat is het instrument programma?

- Een programma is vooral uitvoeringsgericht
- Een programma bevat:
 - een uitwerking van het te voeren beleid, *of*
 - maatregelen om doelen voor de fysieke leefomgeving te bereiken
- De nadruk op:
 - bereiken van een doel
 - binnen een beheersbare termijn
 - voor een aspect of aspecten van beleid fysieke leefomgeving
- Programma's binden alleen het vaststellend bestuursorgaan/organen zelf bij de uitoefening van zijn/hun bevoegdheden
- Sectoraal of gebiedsgericht? Lokaal of regionaal?

Wat kan er bijvoorbeeld in een energieprogramma?

Mogelijke toepassingen van het vrijwillig programma (niet uitsluitend)	
Politiek-bestuurlijk en samenwerking	<ul style="list-style-type: none">o Intergemeentelijke samenwerkingo Relatie met provincie: bevoegd gezag vraagstuko Netbeheerder: overleg inbouwen met het oog op netcongestieo Vertaling naar de gemeentelijke instrumenten
Samenleving: verantwoordelijkheid en participatie	<ul style="list-style-type: none">o 50%-mede-eigenaarschap: borging lokaal eigendomo Ontwikkelaars en initiatieveno Bredere participatie (eventueel op regionaal niveau)o Communicatie en gedrag: invulling geven aan participatiebeleid
Juridisch	<ul style="list-style-type: none">o Vertaling van maatregelen en voorwaarden in omgevingsplano Vertaling naar omgevingsvergunningverleningo Contracten en overeenkomsteno Voorkeursrecht en onteigening
Fysiek	<ul style="list-style-type: none">o Ruimtelijke kaders
Financiën	<ul style="list-style-type: none">o Financiële participatie zoals: Fondsvorming (ruimtelijke kwaliteit / compensatie / versterking)o Schadeloosstelling en nadeelcompensatie
Monitoring	<ul style="list-style-type: none">o Kwalitatief en/of kwantitatiefo Meetsysteemo Financieel systeemo Beleidscyclus

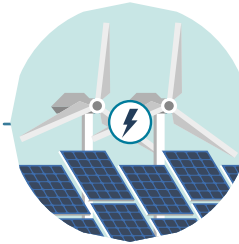
Waarom beleid opstellen?

1. Geeft als gemeente signaal (ook naar de provincie) dat energietransitie een belangrijk onderwerp is en dat de gemeente hier een invulling aan geeft.

2. Vormt het kader en de onderbouwing van de verlening van een omgevingsvergunning of de wijziging van het omgevingsplan.

Instrumenten: uitvoering

1 Omgevingsvisie

Strategische en integrale langetermijnvisie op de fysieke leefomgeving. Verplicht voor Rijk, provincie en gemeente.

2 Programma's

Programma's maken de doelen van de omgevingsvisie concreet. Indien nodig met een programma-tische aanpak.

3 Decentrale regels

Elk bestuursorgaan heeft een gebieds-dekkende regeling met alle regels voor de fysieke leefomgeving.

4 Algemene rijksregels

Algemene rijksregels voor activiteiten beschermd in de leefomgeving. Initiatiefnemers weten hierdoor vooraf wat de mogelijkheden zijn en hoeven geen vergunning aan te vragen.

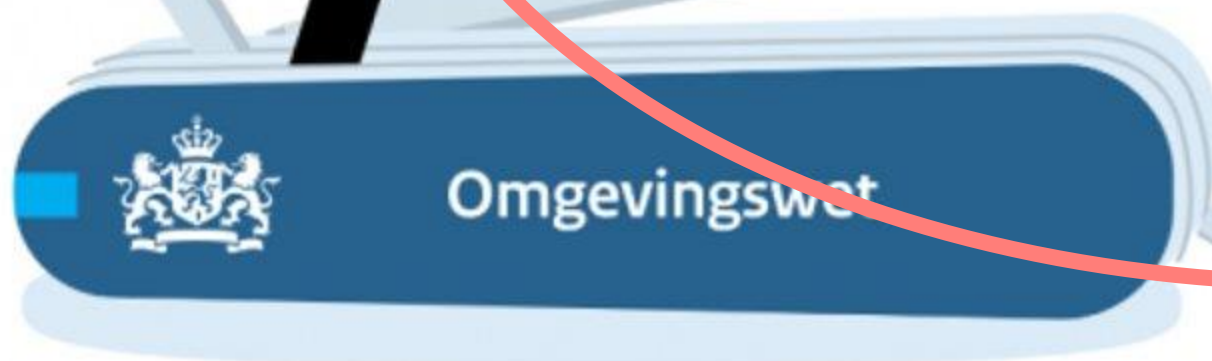
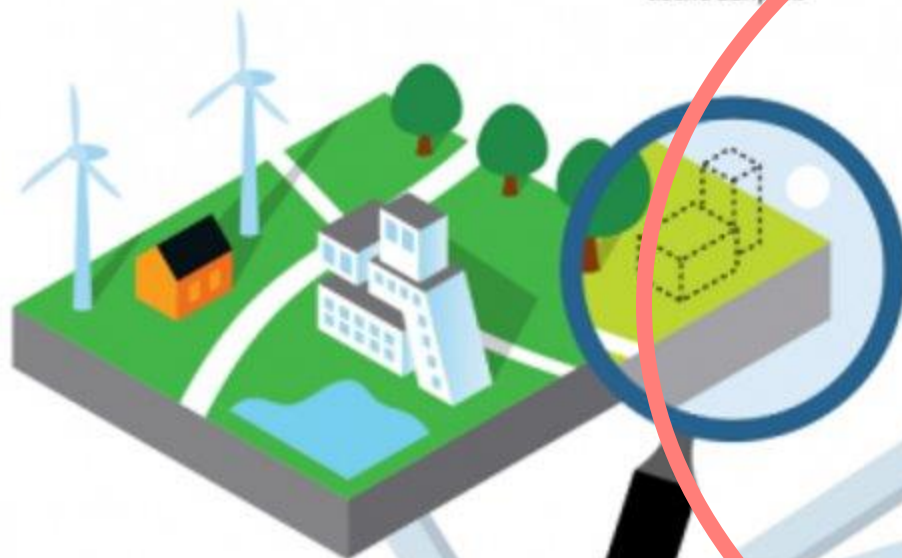
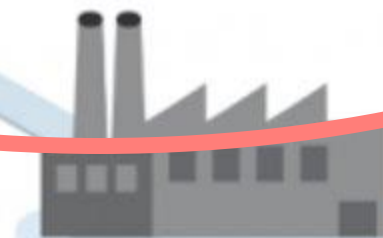
5 Omgevingsvergunning

Een omgevingsvergunning is alleen nodig als de algemene rijksregels niet volstaan. Deze kan worden aangevraagd bij één loket.

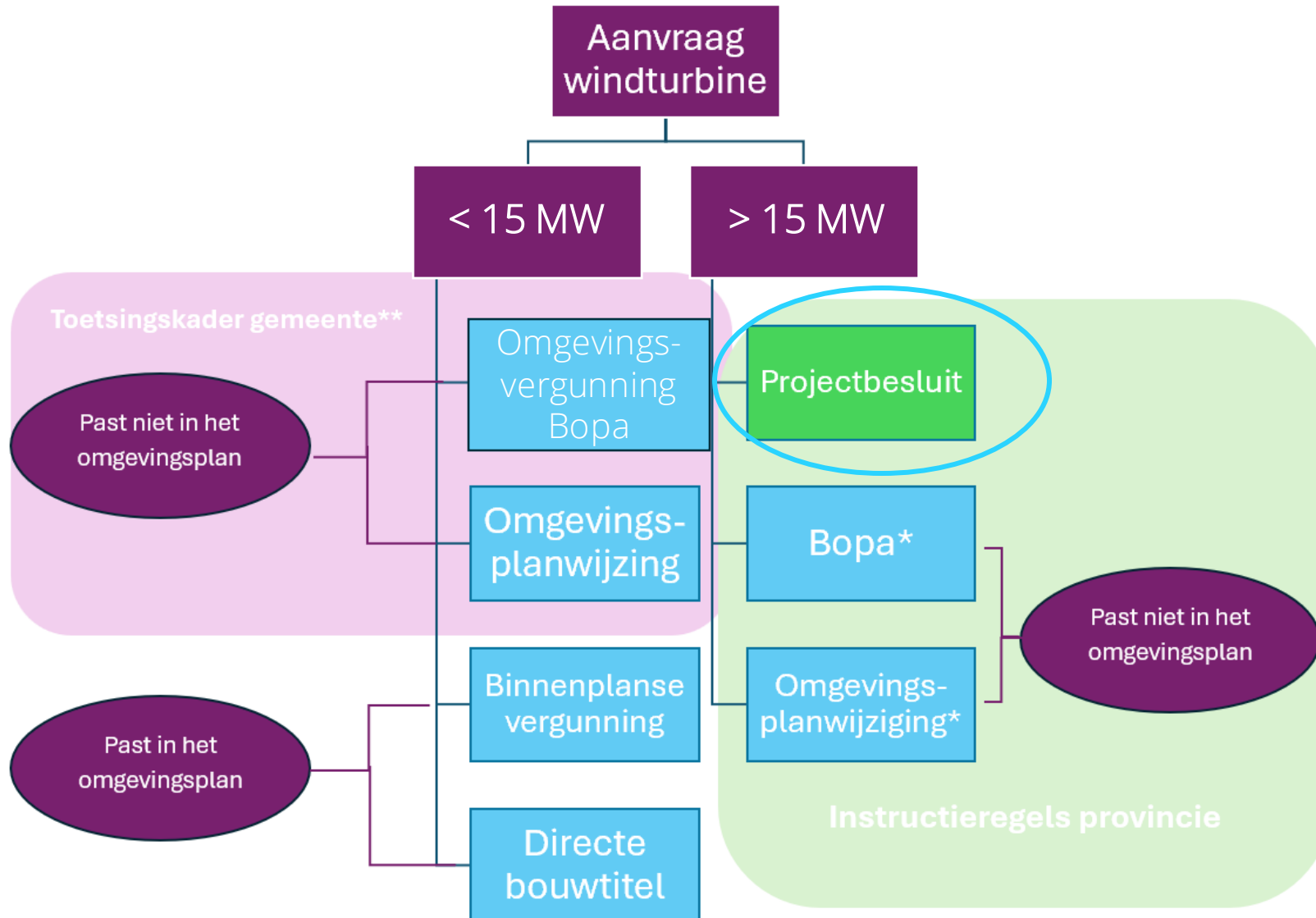

6 Projectbesluit

Een projectbesluit is nodig voor ingrijpende en ingewikkelde projecten waarbij een publiek belang speelt.

Overzicht

- * overdracht bevoegd gezag van provincie naar gemeente
- ** beleid van de gemeente zoals: omgevingsvisie en programma
- Gemeente neemt besluit.
- Provincie neemt besluit

Kerninstrumenten

Projectbesluit

- Provincie is bevoegd gezag
- Regels in het omgevingsplan van toepassing op het project, maar:
 - Projectbesluit kan omgevingsplan wijzigen
 - Motivering provincie

Omgevingsvergunning bopa

- Gemeente bevoegd gezag
- Past niet in het omgevingsplan
- Instructieregels provincie van toepassing

Omgevingsplanwijziging

- Gemeente bevoegd gezag
- Instructieregels provincie van toepassing

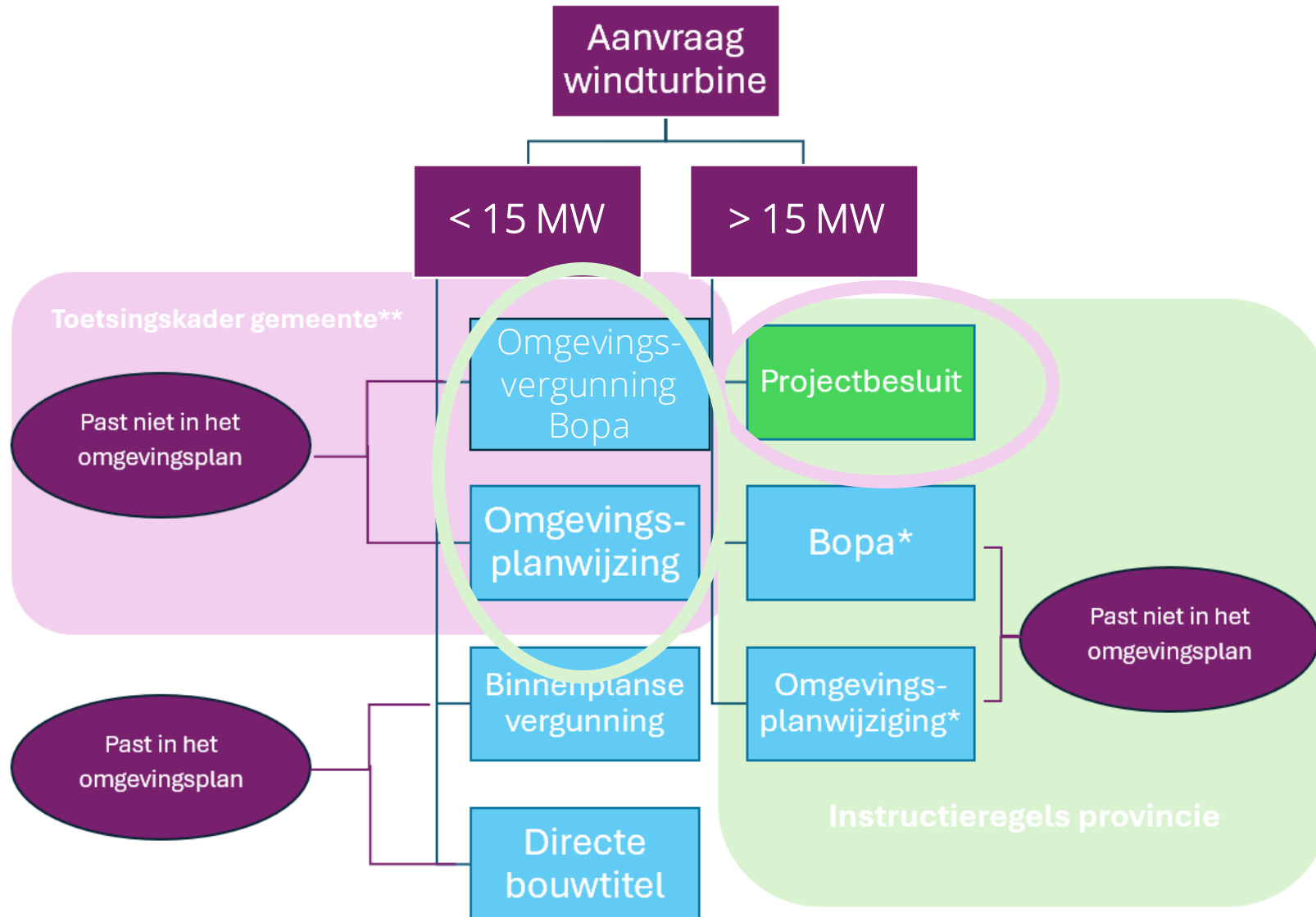
Projectbesluit

- Wordt genomen het Rijk of provincie
- Projectbesluit procedure
- Verhouding met omgevingsplan:
 - Regels in het omgevingsplan zijn van toepassing;
 - Maar: projectbesluit kan het omgevingsplan wijzigen
 - Motivering.

Afbeelding 2 Proces projectbesluit

Overzicht

- * overdracht bevoegd gezag van provincie naar gemeente
- ** beleid van de gemeente zoals: omgevingsvisie en programma
- Gemeente neemt besluit.
- Provincie neemt besluit

Voorbeeld: gemeente Raalte

1 Opening
2 Vaststelling agenda
 Agenda raadsvergadering 19 december 2024
3 Vaststellen besluitenlijst van de vergadering van 28 november 2024
 Concept besluitenlijst raadsvergadering van 28 november 2024 def
4 Inlichtingen van en door het college
 Mondelinge vraag GemeenteBelangen over MBI terrein en Enkstraat
5 Vaststellen belastingverordening onroerend zaak belasting (OZB) 2025 en 1e wijziging legesverordening 2025 (hamerstuk)
 Raadsvoorstel en -besluit Verordening Onroerendezaakbelasting (OZB) en 1e wijziging legesverordening 2025

Geamendeerde Beleidsnota Windenergie gemeente Raalte 2024

[← Vorige pagina](#)

Inmiddels heeft de provincie Overijssel met betrekking tot de ontwikkeling van windenergie de regio naar zich toe getrokken middels een wijziging van de provinciale Omgevingsverordening en het PPE (Provinciaal Programma Energiestrategie). Bij initiatieven voor grootschalige windenergieprojecten is het provinciale beleid leidend. Op basis van dit nieuwe beleid van de provincie Overijssel is het binnen het grondgebied van de gemeente Raalte alleen mogelijk om windturbines te ontwikkelen indien het om een cluster gaat van minimaal 4 turbines (met uitzondering van een turbine op een bedrijventerrein). Daarnaast is bepaald dat er maximaal 80 GWh ontwikkeld mag worden in gemeente Raalte. Hier is geen specifiek gebied aan gekoppeld.

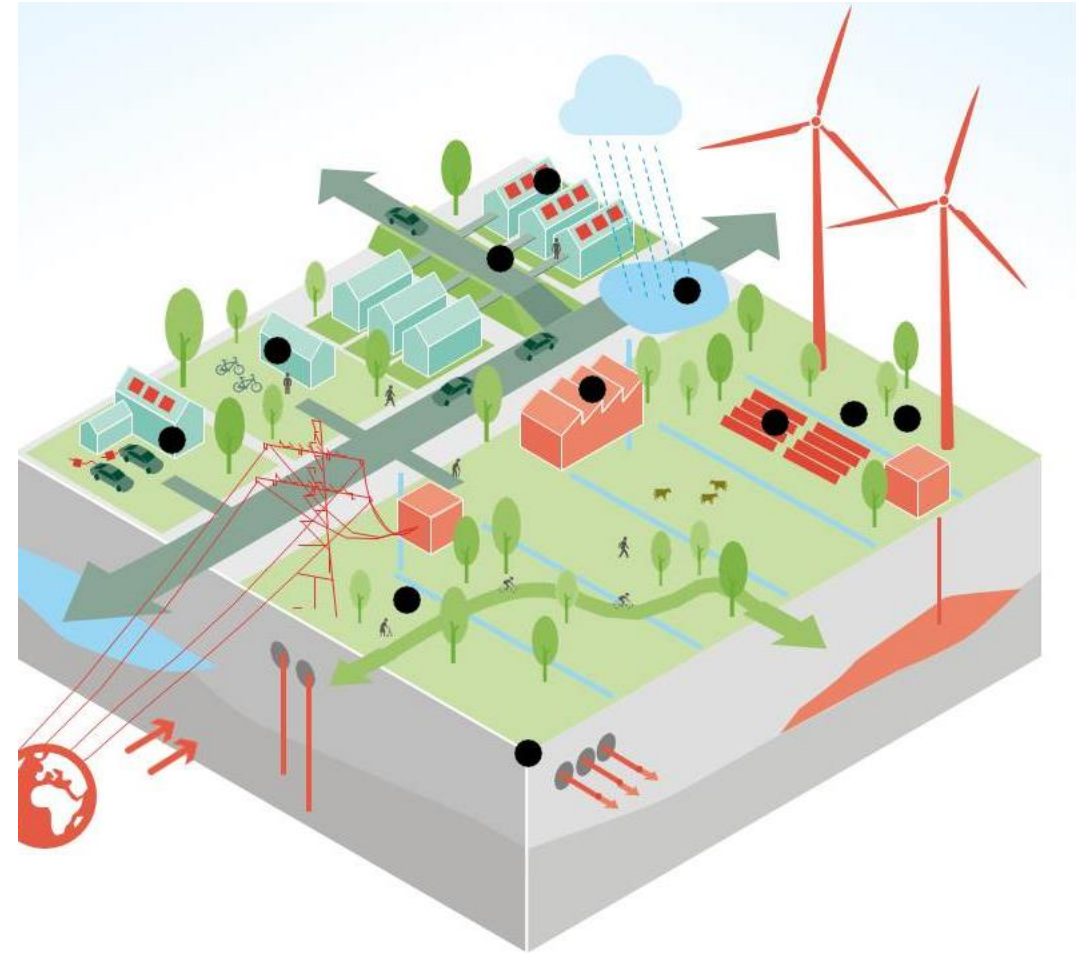
In geval van een initiatief zal de provincie bevoegd gezag zijn en zal de provincie het initiatief toetsen aan provinciaal beleid. De provincie heeft aangegeven gemeentelijk beleid mee te nemen in de beoordeling mits dit gemeentelijk beleid juridisch houdbaar en redelijk is.

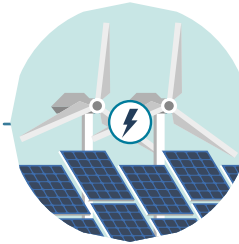
Om de belangen van inwoners zo goed mogelijk te beschermen bij de mogelijke ontwikkeling van windturbines zijn in deze beleidsnota uitgangspunten geformuleerd waar een initiatief aan moet voldoen. Hierbij is rekening gehouden met de zorgen en aandachtspunten zoals naar voren gebracht door onze inwoners. Het beleid is niet bepalend voor de vraag of er wel of geen windturbines komen in gemeente Raalte, maar ziet erop in geval er windturbines worden gerealiseerd de belangen van omwonenden en de natuur zo goed als mogelijk te beschermen.

Hieronder volgt per onderwerp een overzicht van de te hanteren uitgangspunten.

MER

- Plan-MER:
 - wanneer het een kader vormt voor projecten waarover een mer- (beoordelings-)plichtig besluit over moet worden genomen
- Bijlage V Omgevingsbesluit:
 - 3 of meer windturbines: mer-beoordelingsplicht
 - 20 of meer windturbines: mer

- ## Lokaal sturen op:
- Bandbreedte windnormen
 - Lokaal eigendom

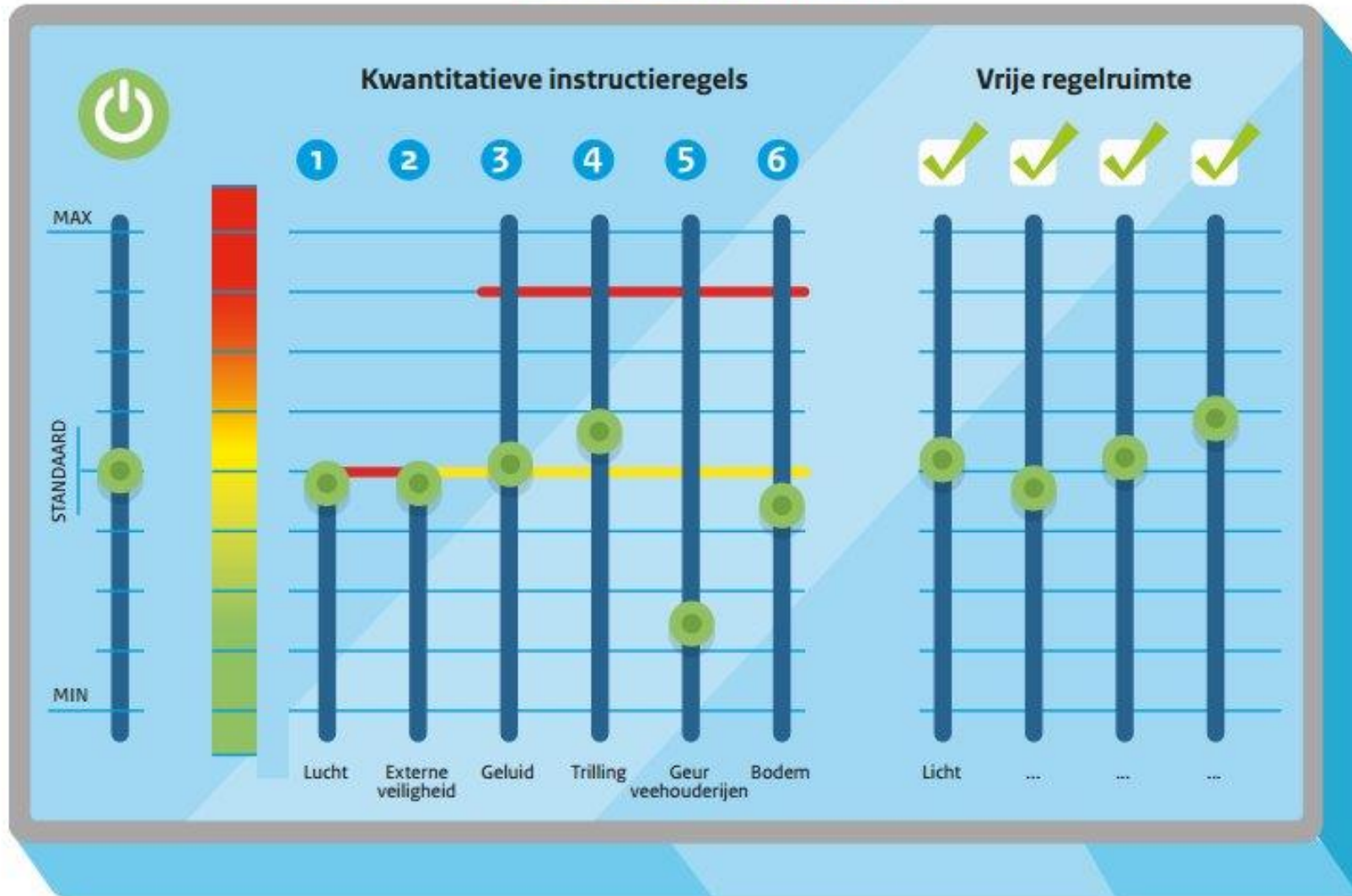
AMvB Windnormen

- In omgevingsplan
- Binnen de bandbreedte van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)
- Bieden bandbreedte of afwijkingsmogelijkheden voor:
 - geluid
 - slagschaduw
 - afstandsnorm
 - externe veiligheid

Normen windturbines

Mengpaneel milieu

Lokaal eigendom

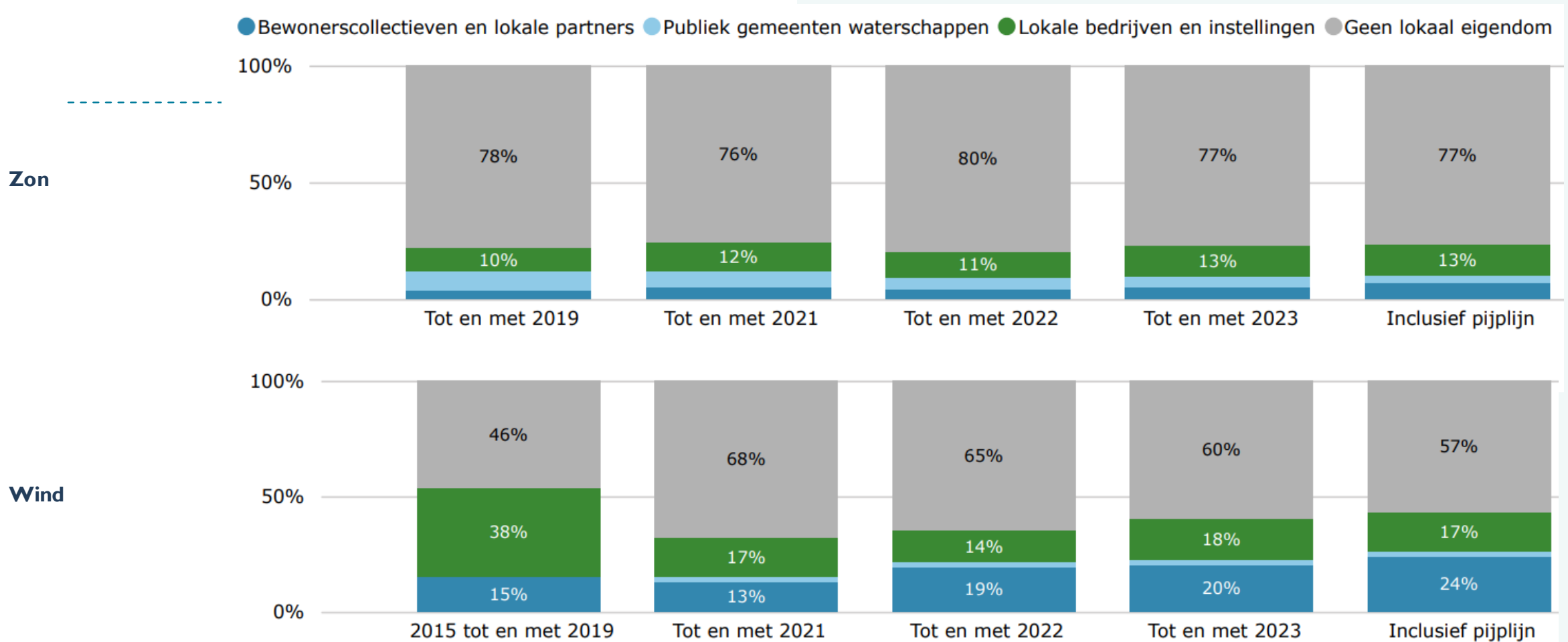
Wat is het? Juridisch en economisch eigenaarschap van een productie-installatie van hernieuwbare energie op land door lokale omgeving.

Waarom? Maatschappelijk draagvlak

Streven? Minimaal 50% bij zon- en windparken, vastgelegd in het klimaatakkoord

Hoe? Resultaat- / Inspanningsverplichting

Monitor financiële participatie 2023

Bron: RVO, Monitor Financiële Participatie Hernieuwbare Energie op Land 2023 (publicatie volgt nog)

Lokaal eigendom

[Amendement Rooderkerk](#) is beland in artikel 6.12, derde lid, van de Energiewet:

3. Provinciale staten en de gemeenteraad kunnen bij verordening bepalen dat een producent bij de aanleg of uitbreiding van een installatie voor de productie van energie uit hernieuwbare bronnen vanaf een bij die verordening te bepalen capaciteit, op een bij die verordening te bepalen wijze motiveert:
 - a. welke inspanningen hij heeft verricht om mede-eigendom ten aanzien van de voorgenomen installatie en de exploitatie daarvan door een bij die verordening te bepalen kring van partijen, gevestigd in de nabije omgeving van de installatie, te bevorderen;
 - b. welk percentage mede-eigendom is overeengekomen; en
 - c. voor zover minder dan 50 procent mede-eigendom is overeengekomen, wat de redenen daarvan zijn en of er andere vormen van financiële participatie zijn overeengekomen

Lokaal eigendom regelen:

- **Vaststellen van een verordening:**
 - Voorbeeld gemeente [Woerden](#);
 - [Voorbeeldverordening NPRES](#); en
 - VNG komt met een modelverordening.
- **Opstellen van participatiebeleid incl. financiële participatie:**
 - Voorbeeld gemeente Zwartewaterland of provincie Utrecht.
 - Gebruiken voor maatschappelijke tender

Vragen

DE VRAAG
STELLEN IS 'M
BEANTWOORDEN
...

**IK BLIJF DE KNELLENDEN
VRAAG HOUDEN, KNELT
HET JURIDISCH NOG
ERGENS?**

Interessante links

Evenementen

- 20 maart: [Webinar expertpool MIEK-PEH \(RVO\)](#)
- 11 april: [Verdiepings sessie voor wethouders: Energietransitie – aan de slag met gedrag \(VNG\)](#)
- 17 april: [Kennissessie Solar Carports \(Energieregio Noord-Holland\)](#)
- 14 mei: [Congres Energiesysteem en ruimte \(Samenwerkingsprogramma Integraal Programmeren\)](#)

Helpdesk Wind op Land

- [Themapagina Bevoegd gezag en vergunningverlening](#)
- [Contact en vragen | Helpdesk Wind op Land](#)

Bedankt!